

Panevėžio rajono savivaldybės teikiamos Gabrielės Petkevičaitės-Bitės literatūrinės premijos laureate šiemet tapo žinoma prozininkė Danutė Kalinauskaitė, įvertinta už romaną „Baltieji prieš juoduosius“.

Laureatės apdovanojimo šventė vyko šiandien, gegužės 28 d., G. Petkevičaitės-Bitės gimtinėje, Smilgių seniūnijoje, Puziniškio dvarelyje.

Iš Vilniaus atvykusią rašytoją pagerbė Panevėžio rajono savivaldybės vicemeras Rimantas Pranys, Savivaldybės viešosios bibliotekos, Smilgių seniūnijos, gimnazijos, kultūros centro, bendruomenės, Savivaldybės administracijos, Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos atstovai, smilgietis Panevėžio rajono garbės pilietis Kęstutis Virgilijus Henrikas Vaičiūnas, Panevėžio rajono ir miesto šviesuomenė.

Šventinį renginį vedė Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos direktorė Rūta Bagdonienė. Rašytojos kūrybą pristatė jos bičiulis ir kūrybos gerbėjas, buvęs G. Petkevičaitės-Bitės fondo tarybos pirmininkas Edvardas Vaičius.

D. Kalinauskaitė – pripažinimo sulaukusi prozininkė, laimėjusi ne vieną literatūrinį apdovanojimą (Antano Jonyno, Antano Vaičiulaičio, Lietuvos rašytojų sąjungos premijas). 2017 m. jai suteikta Lietuvos nacionalinė kultūros ir meno premija už „mažųjų meninės kalbos formų turiningumą“.

Autorės kūrybinis kraitis nėra gausus, tačiau itin vertinamas rafinuotos literatūros gerbėjų. Iki šiol išleidusi tris novelių knygas, D. Kalinauskaitė 2023 m. debiutavo romanu „Baltieji prieš juoduosius“, kurio literatūros gurmanai laukė net 7 metus. Šiemet Vilniaus knygų mugėje romanas išrinktas kūrybiškiausia metų knyga.

Ilgai rašytame, daug tobulintame romane autorė pasakoja savo pačios gyvenimo detalėmis paremtą šeimos istoriją, vedančią nuo XIX amžiaus pabaigos iki šių laikų. Pasakojimas sudėliotas iš penkių šeimų likimų.

Ši knyga – tai ir nuotykinis romanas, ir šachmatų partiją primenanti atminties kova su užmarštimi, ir kinematografiška kone du šimtmečius aprėpianti žmonių ir likimų galerija. Kartu tai – Lietuvos praeities paveikslas, dramatiškiausi jos momentai iki pat šių dienų.

Premijos atrankos komisijos pirmininkas vicemeras R. Pranys pasidžiaugė, kad renkant laureatą šiemet vieningai sutapo ir komisijos narių, ir Lietuvos rašytojų sąjungos nuomonė – premijos vertas D. Kalinauskaitės romanas.

Teikdamas apdovanojimą vicemerai dėkojo autorei už talentingą kūrybą ir G. Petkevičaitės-Bitės vertybių puoselėjimą.

Dėkodama už suteiktą literatūrinę premiją autorė sakė labai domėjusis XX a. pradžios didmoterės G. Petkevičaitės-Bitės asmenybe ir vidiniais išgyvenimais.

„Kai bibliotekos direktorė Rūta Bagdonienė pranešė žinią apie apdovanojimą, mane apėmė gilus šiltas jausmas. Tai todėl, kad ši premija yra labai šilta ir žmogiška, plaukianti iš Bitės jautrios asmenybės gelmių“, – kalbėjo rašytoja.

Šventinę nuotaiką renginyje kūrė fleitininkas Justinas Mačys. Ištraukas iš autorės romano skaitė Panevėžio rajono kultūros darbuotoja Audronė Palionienė.

Tai jau 37-oji Gabrielės Petkevičaitės-Bitės literatūrinė premija, skiriama už grožinės literatūros kūrinį, meniškai ir įtaigiai atspindintį Lietuvos gyvenimą, keliantį moralines ir dvasines problemas, humanistines idėjas, kurios akivaizdžios G. Petkevičaitės-Bitės gyvenime ir kūryboje.

Premiją 1983 m. įsteigė tuometinis Smilgių kolūkis, taip pagerbdamas didžią savo krašto rašytoją, humanistę, šviesuolę. Nuo 1990 m. premija nebuvo teikiama. Atgaivinta 1996 metais Panevėžio rajono savivaldybės bei G. Petkevičaitės-Bitės fondo pastangomis.

